



2806787394483673

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Мозгальної Наталії Георгіївни на дисертаційне дослідження
Гуань Юе «Формування готовності магістрантів музичного
мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких
традицій»

подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі
знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)

1. Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами відповідних галузей науки

На сучасному етапі розвитку суспільства відбувається зміна освітньої парадигми, йде процес інтеграції вітчизняної освіти в європейський освітній простір, розробляються нові освітні стандарти, держава і суспільство вимагають від освітян формування нової генерації педагогічних працівників – справжніх професіоналів, здатних до подальшого реформування мистецької галузі в рідчизні завдань національного виховання та збереження українських співацьких традицій. Саме в цей час актуалізується питання підготовки магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій, які вільно орієнтуватимуться у сучасному культурному середовищі, музично-інформаційному просторі, матимуть сформований музичний смак та міцні естетичні орієнтири. Наголошуючи на соціально-педагогічній значущості досліджуваної проблеми, авторка відзначає важливість спрямування магістрантів до набуття репертуарного фонду який відповідає національній ідеї виховання митців, зокрема, у традиціях української вокальної педагогіки, розроблення шляхів оптимізації даного напрямку підготовки вчителів музичного мистецтва на спадку кращих зразків української вокальної школи академічного напрямку (с.17).

Дане проблема потребує вирішення існуючих у теорії, методиці та практичній співацькій діяльності суперечностей, зокрема між зростаючими потребами оптимізації мистецької освіти й недостатністю їх реалізації у процесі підготовки магістрантів музичного мистецтва; актуалізацією комплексної складової вищої мистецької освіти магістерського рівня підготовки та розрізненістю викладання фахових дисциплін; сучасними потребами у здійсненні ефективної підготовки магістрантів музичного мистецтва на основі українських співацьких традицій та невизначеністю засобів, методів і прийомів її практичної реалізації в практиці факультетів мистецтв закладів вищої освіти (с.16). Сказане підтверджує актуальність і своєчасність дисертаційної роботи Гуань Юе.

На доказ актуальності роботи слід додати той факт, що вона виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з



проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів» (протокол № 5 від 26 грудня 2019 року). Тема дисертаційного дослідження «Формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій» затверджена Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 8 від 28 березня 2024 року).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Об'єктом дослідження задекларовано процес вокальної підготовки магістрантів музичного мистецтва на факультетах мистецтв українських університетів, а предметом визначено методи, засоби та прийоми формування готовності до виконавської діяльності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання. Мета дисертаційної праці полягає у розробці, обґрунтуванні та експериментальній перевірці методики формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій і передбачає виконання низки завдань, що логічно і послідовно сприяють її вирішенню.

Високою мірою обґрунтовано сформульовані в дослідженні ідеї, положення та рекомендації щодо вдосконалення вокальної підготовки магістрантів на основі українських співацьких традицій. До вагомих обґрунтованих висновків призводить і застосування сучасного теоретико-методологічного апарату зарубіжної та вітчизняної науки.

Унаочнюють результати дисертаційного дослідження рисунки, діаграми і таблиці подані у третьому розділі роботи, а також додатки з анкетами та опитувальниками.

3. Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна запропонованої розвідки не викликає сумніву. Вона полягає в тому, що в ньому вперше розроблено компонентну структуру, критерії показники, рівні готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій. У розвідці вперше розроблено методичну модель формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій, яка від мети дослідження через компонентну структуру, основні принципіві положення, педагогічні умови, етапи дослідно-експериментальної роботи до формування означеного феномена становить повний технологічний цикл.

У дисертаційній праці по-новому обґрунтовано поняття «готовність магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності» як складного особистісного утворення, що характеризується позитивною спрямованістю до вивчення українського вокального спадку з метою його популяризації у процесі вокально-виконавської діяльності (с.19). Авторка праці акцентує інтелектуально-духовну, технічну та художньо-виконавську складові



означеної готовності, що у сукупності визначають результативність вокально-виконавської діяльності вчителя музичного мистецтва.

Важливим й інноваційним є розгляд готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності крізь призму системно-цілісного, аксіологічного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного, креативного підходів.

Безперечною перевагою наукової праці є розроблені авторкою педагогічні умови, зорієнтовані на розвиток мотивації магістрантів музичного мистецтва до активної навчально-творчої взаємодії з педагогами-вокалістами у процесі вокальної підготовки з використанням українських співацьких традицій для ефективного вокально-виконавського розвитку, створення власного іміджу успішного виконавця-вокаліста, розширення мистецького тезаурусу, розвитку вокально-творчої самостійності, збагачення виконавського репертуару вокальними творами українських композиторів-класиків, що сприятиме індивідуальному вокально-виконавському зростанню.

Науково ваговою вважаємо авторську методику формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій яка передбачає ґрунтовну знаннево-ресурсну, вокально-технічну підготовленість та практичну вокально-виконавську вправність з метою досконалого публічного виконання вокальних творів українських композиторів класиків як популяризації перлин українського вокального мистецтва в процесі професійної самореалізації сольо-виконавського спрямування.

4. Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Структура роботи може бути повністю схвалена як така, що логічно підпорядковується поставленій меті, композиція розділів відповідає послідовності конкретних завдань, що вирішуються.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків та літератури до кожного з них, загальних висновків та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 282 сторінки, з них 254 сторінки основного тексту. Робота містить 9 таблиць, 6 діаграм та 1 рисунок.

У першому розділі дисертації «Теоретичні основи формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій» розглянуто ключові поняття дослідження, проаналізовано стандарти підготовки магістрантів музичного мистецтва, розглянуто основні положення міжнародного Проекту Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe) (с.27).

Визначальним для першого розділу є постійна увага до українських співацьких традицій, які побутують у межах ментального простору української національної культури, як ціннісно-сміслові утворення, що виявляється в процесі творчості колоритних, талановитих митців-виконавців, виконуючих український репертуар, осмислено-трансформують його,



підносячи авторську виконавську концепцію на рівень співтворчості, презентуючи власні виконавські ідеї доведеного виконання (с. 44).

У розділі докладно розглянуто засадничі положення формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій, а саме: дотримання академічної манери, об'ємно-акустичного звучання, привнесення у вокальне виконавство варіативної тембральної палітри, кантিলени, рівномірного звукового потоку зі згладженими реєстровими переходами, дотримання літературних вокально-мовленнєвих норм у виконанні вокальних творів мовою оригіналу (с.45).

На позитивну оцінку заслуговує представлена в цьому розділі методологічна складова дослідження в основі якої системно-цілісний, аксіологічний, особистісно-орієнтований, компетентнісний і креативні підходи (с. 58-67, с.74-77).

Заслуговують на увагу визначені авторкою функції готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності, а саме: культурологічна функція підтримує ідею мовленнєвої ідентичності виконання вокальних творів іноземною мовою, пізнавальна функція забезпечує зорієнтованість навчального процесу на впровадження прогресивних педагогічних інновацій в практику вокальної підготовки магістрантів, організаційна функція забезпечує організацію індивідуальної роботи магістрантів, які виступають провайдерами української вокальної школи; адаптивна функція акцентує увагу магістрантів на відпрацюванні інтерпретаційної моделі виконання українського вокального твору з опорою на мовленнєву ідентичність, літературну унормованість, фонетично-конструктивну сталість; діагностична функція пов'язана з можливістю оцінювання набутого магістрантом комплексу вокально-виконавських умінь і навичок (с. 80-88).

У другому розділі «Методичне забезпечення формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій» розроблена структура готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності (мотиваційно-орієнтаційний, когнітивно-пізнавальний, виконавсько-творчий компоненти), відповідно до якої визначено критерії, показники та рівні (високий, середній, низький) сформованості даної якості, що формується в результаті вокальної підготовки.

Слід відзначити ретельно розглянуті авторкою принципи формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності, орієнтація на які значно підвищить ефективність даного процесу (с.146-161).

Зазначимо, що найбільшим плюсом другого розділу є розроблена *методична модель формування готовності* магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій (с. 184), яку було реалізовано у практичному розділі дослідження на основі визначених авторкою педагогічних умов.

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна робота з формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на



основі українських співацьких традицій» інтерес становить розроблена автором методика формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій яка реалізовувалась протягом мотиваційно-адаптивного, емоційно-ціннісного, творчо-продуктивного етапів.

Цікавими і перспективними вважаємо використані в методиці лекції з «Методики вокальної роботи», «Історії музичної культури», авторський спецкурс «Актуалізація основ українського вокального виконавства у процесі підготовки магістрантів-вокалістів», «Круглий стіл», спів-бесіду «Українська вокальна педагогіка на сторожі збереження голосу співака»; вебінар «Зв'язок теорії та практики вокальної роботи» у межах якого студенти писали письмові роботи за методом «Акваріум», майстер-класи тощо. Протягом всіх етапів увага було сфокусовано на методах мобілізації, «Діамант», порівняння виконавських моделей, наведення на вірний вибір актуальних вокальних творів, аналітичного охоплення вагомих складових виконавства, прямого творчого контакту.

Заслугує на схвалення якісно зроблена діагностика стану сформованості у магістрантів музичного мистецтва готовності до виконавської діяльності. Достовірність отриманих у ході дослідження результатів підкріплено діаграмами (3.1.1-3.1.4, 3.2.1.-3.2.3), таблицями (2.1.1.,2.1.2, 3.1.1-3.1.4, 3.2.1.- 3.2.3) і статистичними підрахунками.

У Висновках представлено підсумки й результати дисертаційного дослідження, окреслено перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

5. Практичне значення одержаних результатів

Без сумнівів, результати дисертаційної праці Гуань Юе мають практичну цінність, оскільки уможливають оновлення змісту навчальних курсів з методики музичної освіти, розробку методичних рекомендацій з формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності, можуть втілитись у викладання вокальних дисциплін, а також у науково-дослідній роботі здобувачів освіти усіх рівнів в Україні та Китаї.

6. Повнота викладання результатів в опублікованих працях

Основні положення та результати дослідження пройшли надійну апробацію на наукових засіданнях кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв імені А. Авдієвського, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, 2019-2024); Міжнародних науково-практичних читаннях пам'яті академіка Анатолія Авдієвського у 2019, 2020, 2022 роках, Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація наскрізної виконавської підготовки учнівської молоді в сучасній мистецькій освіті» (Київ, 2023).



Теоретичні і практичні результати дослідження дисертантка виклала в 9 одноосібних публікаціях, з них: 4 публікацій у провідних фахових виданнях України з педагогіки, та 1 – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 4 – роботи апробаційного характеру.

Впровадження результатів дисертаційного дослідження здійснено в навчально-виховний процес: факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 181 від 17.10. 2022 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка № 452 від 07.02. 2022 р.), Донбаського державного педагогічного університету (довідка № 68-21-348 від 01.06. 2021 р.).

7. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Позитивно оцінюючи оригінальність, теоретичну та практичну значущість рецензованої роботи, обґрунтованість наукових висновків, вважаю за необхідне зазначити, що деякі аспекти дослідження мають дискусійний характер.

1.Грунтовно і вичерпно проаналізувавши феномен «готовність магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності», авторка пропонує його власне визначення з позицій системно-цілісного, аксіологічного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного підходів. На нашу думку, варто було б детальніше представити значення креативного підходу у формуванні означеної якості з використанням українських співацьких традицій.

2. У дисертаційній праці проведено ґрунтовне дослідження та зроблено досить оригінальні узагальнення стосовно функцій готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності (підрозділ 2.1.). Бажано було б конкретизувати значення пізнавальної функції у процесі формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій.

3. Одним із завдань дисертаційного дослідження є визначення педагогічних умов формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності. На наш погляд доцільно було б більш широко представити, як ці педагогічні умови реалізуються в авторській методиці формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій.

4. У висновках до третього розділу ретельно описано продуктивність методичного забезпечення процесу формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій, що можна було б спростити, адже детально його презентацію представлено у перебігу формувального етапу експерименту.

Наголошуємо на тому, що висловлені зауваження швидше за все впливають із власного бачення можливого варіанта представлення результатів дослідження і не знижують загальну позитивну оцінку дисертації.



2806787394483673

Позиції та переконання авторки мають право на відстоювання під час захисту дисертації.

8. Висновки

Дисертація Гуань Юе «Формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій» є цілісним, самостійним, завершеним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Гуань Юе заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри музикознавства,
інструментальної підготовки та хореографії
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського



Мозгальова Н.Г.
Мозгальова
21 06 2024

Н.Г. Мозгальова